

ZPRÁVY.

Za tři a půl milionu Kč postaví nám právníkům druhou právnickou fakultu v Erně jistá část tisku, počínajíc »Inde.cem« přes »Rovnost« a konče »Národními listy«, neboť — slyšet! Stavba právnické fakulty v Brně ne hospodárná? Z Brna, 13. dubna. (Tel.) V odborných kruzích brněnských převládá mínění, že stavba právnické fakulty je ne hospodárná a že by se mohlo nejméně ušetřit 42% (jak přesně!) stavební plochy a na kabinetech profesorů asi 710 tisíc Kč za každý, čímž bychom došli k úspoře asi 15 milionů Kč. Za tuto sumu lépe by bylo v Brně postavit 250 obytných domků, jichž je v Brně třeba jako soli. Proto se činí návrh na přerušení stavby (aha, hic Rhodus!) a lepší propočítání a vyřešení projektu. — Není třeba dodávat, že některé listy přidaly i ušlechtlejší poznámky, dávše si práci vypočítat procentuálně na př. potřebu WC a pod. Co pak kdybychom jim tak prozradili, že tam dokonce budou koupelny pro studenty nebo tělocvična, nebo bufet, kde bychom se posilnili, pak by možná pisatel šel po všech projektech právnických fakult a zjistil, jak se blahobytně (v projektech!) mají právníci a že se jim to samo sebou musí přetrhout. Právníci jsou přece proto, aby na ně lidé nadávali, i když jich leckdy potřebují, na př. při častých žalobách tiskových a pod. a ne k tomu, aby za svých studijních let užili prostého a účelného pohodlí. Ale pomysliž si každý z vás, milých kolegů, což chce, ale uvaž, že celá budova bude státi 18 a půl milionu Kč a odečteš-li od toho sumu, kterou by bylo možno ušetřiti, dostaneš sumu v nadpise uvedenou. Pak asi domyslíš se, že místo nadpise o pečlivé Martě z Písmu, starající se o chudé, bylo by možno dáti spíše jako nadpis částku tohoto klasického příběhu: »bylo by lépe dáti chudým«, při čemž není sporu o tomto posledním pojmu.

xyz.

Z celého světa právnického. Mezinárodní právnická Unie konala svou výroční schůzi v Paříži. Jednalo se o kodifikaci mezinárodního práva v rámci Společnosti Národů a Panamerické Unie. — Carnegie-ova nadace založila v Paříži Mezinárodní akademii míru, která má tři oddělení: pro mezinárodní styk a výchovu, pro mezinárodní právo a pro národní hospodářství a historii. Zvláštní zřetel se věnuje národnostním menšinám a hospodářskému ozdravení střední Evropy. — Po Mexiku a Argentině přikročila nyní Kolumbie k znárodnění svých petrolejových pramenů, což vyvolalo diplomatický konflikt se Spojenými státy severoamerickými. — Argentinský parlament odmítl letos povolit vládě příspěvky pro S. N., což znamená definitivní vystoupení toho státu, který již od r. 1920 posílá svoje delegáty jen do některých komisí Společnosti, ne však do valných shromáždění. — Po Rakousku začíná Francie pracovat na reformě porotních soudů, k čemuž dal podnět proces s útočníkem na italského konsula v Paříži. Ministr spravedlnosti Barthou prohlásil ve sněmovně, že bude nutno, aby v nejužší součinnosti s porotci pracovali odborní soudcové. — Bývalý francouzský vyslanec u carské vlády v války Paléologue, známý svou neústupností proti mírovým snahám v Rusku, byl přijat za člena francouzské Akademie. V zahajovacím proslovu zdůraznil důležitost katolické orientace ve vnitřní i zahraniční

politice. — (Kč) — — Univ. prof. Dr. Fr. Weyr, dosavadní prezident Státního úřadu statistického, se vzdal prezidentství SÚS a na jeho místo byl jmenován sekč. šéf Dr. Auerhan. — Ministerstvo financí připravilo osnovu zákona o měnové úpravě. Podle ní prý má být 100 Kč rovno 33,75 dolaru (podle středního kursu) a 1 Kč se má rovnat 44,58 miligramům ryziho zlata. Kromě toho se ustanovuje, že jednotka Kč je definitivní. — Podle novinářských zpráv se v ministerstvu spravedlnosti počne v nejbližší době jednání mezi zástupci tohoto ministerstva a ministerstva školství o reformě právnického studia. — Mezi prof. inž. Dr. Brdlikem a univ. prof. Dr. Englišem rozvinula se polemika o splácní státovkového dluhu. Prof. Brdlik uveřejnil svoje články v Národních listech, prof. Engliš v Lidových novinách. — Senátní prezident Dr. Frant. Vážný byl jmenován II. skutečným prezidentem Nejvyššího soudu. — Moravská právnická jednota konala valnou hromadu v Brně 9. dubna t. r. Pražská právnická jednota bude konati svou valnou hromadu 23. května. — V Ženevě do konce dubna se konala mezinárodní konference pro potírání penězokazectví. Předsedal jí guvernér čs. Národní banky Dr. Pospíšil, československou delegaci vedl univ. prof. Dr. Kallab. — K osnově notářského řádu byly se strany německých notářů podány připomínky, které odmítají návrh osnovy, aby notáři byli povinni úřadovati jazykem státním, žádají zřízení drobných komor, z nichž některé by byly německé, a aby tyto komory měly plně disciplinární právo, kdežto osnova zavádí dozor státní. — Na německé právnické fakultě v Praze byl habilitován pro obor práva správního Dr. Franz Adler, sekretář České banky Union v Praze. — V ministerstvu unifikací se pracuje na osnově unifikující a reformující trestní právo o mladistvých. — Z mála jubileí připadajících na květen vzpomínáme, že 25. května t. r. se dožije stoletého jubilea potravní daň na čáře pro hlavní město Prahu. — (Ča.)

Washingtonská konference. Podle resoluce, přijaté na VI. panamerickém kongresu, sešla se ve Washingtonu konciliační a arbitrážní konference. Tato zřídila v prvé řadě komisi pro zprostředkování mezi Bolivií a Paraguay, pak vypracovala generální meziamerickou konvenci pro smírčí řízení, obecnou rozhodčí smlouvu a přijala protokol o postupné arbitráži. Vzorem k těmto úmluvám — které nejsou ovšem daleko tak rozsáhlé — byla 12. osnova Úmluvy, vypracovaná Mezinárodní komisí amerických právníků pro VI. panamerickou konferenci a která jedná o smírném řešení mezinárodních sporů. Podnětem k ní byly rozhodčí smlouvy, sjednané po světové válce mezi některými americkými státy podle koncepce severoamerického státního tajemníka Bryana. —Kč—

Čo sa chystá v trestnom zákonodárstve. Národnému shromáždzeniu majú byť ešte tohoto roku predložené k prejednanju z dôvodov súvyslosti tieto osnovy zákonov:

a) Osnova trestného poriadku, ktorým má byť unifikované formálne trestné právo pre celé územie republiky Československej. Táto osnova má byť akýmsi základom komplexu osnov zákonov, ktoré bude treba v Národnom shromáždzeniu prejednať spoločne tak, aby nabýly zároveň účinnosti. Vedľa tejto osnovy sú to ešte tieto osnovy zákonov:

b) Osnova zákona o organizácii porotných súdov. Táto osnova bola už vládou schválená a Národnému shromáždzeniu k ústavnému prejednanju predložená (č. tisku 487 posled. odstavec II. voleb. obd.). Tento vládný návrh riešil predbežne tiež niektoré otázky, ktoré upravuje osnova trestného poriadku a preto bude treba oba tieto zákony navzájom prispôbiť. Jedná sa však len o rozdiely významu viac formálneho a preto zvláštné osnovy nebude treba.

c) Osnova zákona o súdoch nad mladistvými. Táto osnova bola už meziministersky prejednaná; bude však vzhľadom na nový trest. poriadok a na základe pripomienok znovu prepracovaná. Nútnosť spoločného prejednanja tejto osnovy s osnovou trest. poriadku javí sa odôvodnenou momentánú vecnými nakoľko zák. článok VII. z roku 1913, ktorý ešte

teraz upravuje súdníctvo nad mladistvými na Slovensku, spočíva na trestnom poriadku, ktorý unifikáciou pozbuje platnosti, čím by aj citovaný zákonný článok pozbyl potrebného podkladu.

d) Osnova zákona o poplatkoch v trestnom pokračovaní, konanom na súkromnou obžalobu, ktorá sa tiež bude riadiť úpravou trestného poriadku, menovite jeho ustanovením o opravných prostriedkoch.

Súrnosť a nutnosť úpravy týchto zákonov je odôvodnená terminovaním zákona zo dňa 23. mája 1922 č. 168 Sb. z. a n. viď čl. 11. r. odst. (do konce roku 1930), ktorý obsahuje dôležité procesné ustanovenie, ktoré bude treba tiež rahradiť ustanoveniami nového trest. poriadku.

—era—

Nutnosť novelisovať jazykové predpisy. Pod týmto názvom vyšiel v listopadovom sešite »Nové Doby« článok doc. Dr. Zd. Pešky, jenž zastáva své stanovisko, dávno jím hlásané, že totiž i pro cizince platí jazyková výhoda užívání u našich státních orgánů menšinového jazyka. Nechci se zmíniti o tom, zda tento článek, který vyšel právě v době tiskové žaloby na presidenta Nejvyššího soudu, byl publikován ve vhodnou dobu, nýbrž chci poukázati na návrh autora, že nutno novelisovat jazykové předpisy. V této věci souhlasím s autorem, než myslím, že nikoli ve směru jím navrhovaném. Mluveno de lege ferenda jest nutno uvěřiti, že každý národ, tedy sociologická jednotka osobitá, má právo vyžiti se svým osobitým způsobem. K tomu přispívá stát, jako vrcholná organisace na vytyčeném území. Historií se stalo, že státní území nejsou národnostně jednotná. Není jednotná Francie, Německo, Itálie, a téměř žádný z evropských států. Jest však zajímavo, že jazyková otázka jest právě nejvíce ventilována ve státech, kde »postiženými« jest živel germánskóněmecký. Souvisí to s tím, že živel tento jest průbojnější a životnější než národy jiné. Proto hlavně živel tento přivádí jazykovou otázku na přetřes s různými argumentacemi. Nechci opět poukázati na to, že pokud tento živel jest v postavení většiny, nedá menšine ani to, co nechce jinde přijati. — V našich zemích jest jazyková otázka stará přes 1100 let, a jest tím ožehavější, že stýká se zde živel německý se slovanickým živlem, který jest si vědom toho, že ztráta jazyka jeho souvisí se ztrátou národní osobitosti maje smutné zkušenosti se svými bratry na severu. — Prakticky u nás se stala chyba, že tato eminentně národní otázka posuzuje se politicky, a jak u nás se politické nazírání zvrhlo, znamená to v politické logice: Co tvrdí strana »A« jest ze stanoviska strany »B« nepravdou, nesmyslem a jak dále se to nazývá. Ježto strany tak zv. právě hájí národní ráz státu, rozumí se ze stanoviska naší politické logiky, že tento ráz musí býti potírán stranami tak zv. levými. Zavedením jazykové otázky na toto pole jest zásadní chybou naší jazykové otázky. U Němců, ani našich, to již tak není. Jsou denní doklady toho, že levé strany německé v otázkách jazykových jsou pravější než strany pravé, chápající správně jazykové potřeby svého národa německého. Proti takové mentalitě ovšem nutno býti tím více na stráži. Státní politika ovšem nemůže býti tak přímočará, jak by politika národní vyžadovala, avšak přece ústupky této praktické politice musí býti co nejmenší a co nejnutnější. Se stanoviska toho dala by se akceptovati zásada 20% menšiny jazykové, avšak pouze pro naše občany státní. Rozšiřovat tuto zásadu na cizí státní občany, jest průlomem do průměrného práva státního národa, a proto jest již nyní »prostému rozumu průměrného střízlivého občana naprosto nepochopitelný«, proč s jazykovým právem cizinců dělá se se stanoviska jeho zastánců takový povyk. Poukazy na stejné nakládání s cizinci zde neplatí, ježto stejnou argumentací dalo by se za chvíli hájiti volební právo a jiná práva veřejná pro cizince. Věc není tak absurdní, jak by se zdálo, viz příklad: Angličané proti státu Transvalskému z nedaleké minulosti, Cizinec prostě jest stále cizincem, a práva musí míti taková, jaká mu zákon dá. V oboru práva soukromého může býti cizinec postaven na roveň občanu státu, v oboru práva veřejného nutně musí cizinec ustoupiti domácímu, tedy i v oboru práva jazykového. Jest přirozeno, že ve Francii jedná s autoritami

francouzsky, v Německu německy a stejně tak v Rakousku, a obdobně v každém státě jiném, aniž by se kdo nad tím pozastavoval. Každý cizinec musí se přizpůsobiti mravům a zákonům státu, jehož jest hostem, a není to nic deshonetního, stanoví-li stát pro své občany výjimky ze zásad, které pokládá pro život organismu, který soustřeďuje, za životní nutnost. Proto bylo-li by nutno novelisovati jazykové předpisy naše, pak bylo by nutno je novelisovat tak, že § 2. jazykového zákona doplnil by se ustanovením: »Ustanovení toto platí pouze pro státní občany republiky«. Kol. Dr. Peška však ví, stejně jako já, že žádná novelisace za dnešního politického stavu není možná, a to prostě proto, že státní národ český ve svých zástupcích nemá odvahy přiznati prostě to, co ho při životě bude dále udržovati, a menší nové národnosti změny nepřipustí. A tak nezbude nic jiného, než nejasný předpis vykládati tak, jak se výklad z textu podává. dnk.

Sjezd německých právníků, který se letos bude konati v Teplicích-Šanově od 17. do 20. května t. r., bude míti tento program:

Sekce I. civilněprávní: 1. Inwiefern bedarf es einer gesetzlichen Regelung der Schadenshaftung des Staates und seiner Unternehmungen? Dobrozdání: Min. r. Dr. Maximilian Weis, Praha. Referent: Prof. Dr. Theodor Kipp, Berlín. — 2. Inwiefern empfiehlt sich die Kodifikation eines Elektrizitätsrechtes? Dobrozdání: Dr. J. Rumpf, Berlín a Dr. Ing. Gustav Siegel, Berlín. Referent: Dr. Berthold Knöpflmacher (právě zesnulý), Litoměřice.

Sekce II. pro právo a řízení trestní: 3. Inwiefern verlangt das politische Delikt eine besondere Stellung in der Strafgesetzgebung? Dobrozdání: Dr. Franz Sandmann, Praha. Referent: Prof. Dr. Helmuth v. Weber, Jena. — 4. Inwiefern empfiehlt sich eine Reform der Beteiligung des Laienelementes an der Rechtsprechung? Dobrozdání: Prof. Dr. Erwein Höppler, Vídeň. Referent: Norbert Böhrsch, Cheb a dobrozdání Prof. Dr. Hans Sperl, Vídeň. Referent: Prof. Dr. Robert Neuner, Praha.

Sekce III. veřejnoprávní: 5. Inwiefern empfiehlt sich eine Ausgestaltung des Schutzes des Steuerschuldners gegenüber der Steuerbehörde? Dobrozdání: Dr. R. Kloss, Mnichov. Referenti: Dr. Hermann Walter, Teplice-Šanov, Dr. Fritz Schönberger, Praha. Vr.

Soutěž. Ministerstvo spravedlnosti vypisuje jako roku předešlého literární soutěž pro rok 1929 a to o sedm cen: 2 ceny po 2000 Kč, 2 ceny po 1500 Kč a 3 ceny po 1000 Kč. Ceny tyto budou uděleny jako čestná odměna za právnícká díla neb vědecká pojednání z oboru platného práva hmotného nebo řízení civilního a trestného, včetně kriminální psychologie a sociologie, která byla uveřejněna v roce 1928 anebo budou uveřejněna do konce července 1929. K soutěži mohou býti však zaslány i práce v rukopisech posud tiskem neuveřejněné. Práce o cenu se ucházející buďtež zaslány do 31. července 1929 presidiu ministerstva spravedlnosti v Praze. O udělení cen rozhodne sbor, sestávající z ministra spravedlnosti neb jeho zástupce a zástupců vědy právnícké, sbor není však vázán na udělení cen ve stanovených částkách, může z celkové částky 10,000 Kč uděliti i méně cen ve vyšším obnosu nebo více menších cen. Rozhodnutí bude vyhlášeno 28. října 1929.

Zprávu tuto nedostala redakce od ministerstva. Nejde snad o rozšíření zprávy? Vr.

Z Polska. Tymto rokom Pol'sko vstupuje do obdobia veľkej zákonodárnej reformy, ktorá je výsledkom dosavadnej činnosti »Komisie Kodifikačnej Pol'ského Parlamentu«. Na tento rok pripadá decenium jestvovania tejto Komisie a jej snáh okolo právnej unifikácie Pol'ska. Odstránenie zbytkov práva ruského, pruského a rakúského a s nimi hranic medzi bývalými »zaborami«. Zavedenie jednotného, na celom území, kodexu bude korunovaním diela sjednotenia štátu v jedon organismus, »Gazeta sądowa warszawska«, organ »Towarzystwa Wiedzy Prawnej« v čís. 52. z min. roku, prináša zprávu o dosavadnej činnosti vyše spomenutej Komisie. Stručna zpráva generalného tajomníka Kodi-

fikačnej Komisie prof. Dra St. Rappaporta dáva nám poznať, akým smerom pokračovala kodifikačná práca a jaký je jej dnešný stav. Podľa tej zprávy Komisia spracovala dosiaľ okrem práva súkromného i nariadenia prezidenta republiky, právo smenečné, šekové, akciových spoločností — tiež ustanovenie týkajúce sa práv na majetku nehmotnom, ako: právo autorské, patentné a nekalú súťaž. —

Dalšiu kategóriu projektov, už väčšinou zákonodárne uskutočnených, tvorí súhrn noriem týkajúcich sa organizácie súdnictva. Zkrátka — zo zprávy sa dovieme, že tri dôležité skupiny projektov zákonodárnych z oboru práva občanského, obchodného a trestného sú buď predmetom ďaleko pokročilých príprav, buď konečného vyhotovenia —

V súvislosti s postupom kodifikačných práv vstúpil s novým rokom v platnosť tiež zákon o novej organizácii súdnictva. Dosavadne sudy pokoja (sady pokoju) majú byť postupne premenené na t. zv. sudy hradske. Prvý taký súd bol otvorený už koncom minulého roku v Lodzi. Vznikol z dvanásti menších súdov (pokoja). —

Nie menšiu pozornosť, ako všeobecná právna reforma, budí v polskej verejnosti reforma konštitúcie. »Prezydjum Stałej Delegacji Zczeszcú i Instytucyj Prawniczych Republiki Polskiej« za účelom rozvinutia širšej diskusie medzi právnikmi zaujímavými sa o tu otázku a nemajúcimi bezprostredného vlivu na redakciu nového návrhu, vydalo dotazník i obrátilo sa na radu skúsených právnikov so žiadosťou, aby sa zúčastnili debaty na to téma vo forme odpovede na uvedený dotazník. —

Pozoruhodné články, venované dôležitej aj u nás otázke reformy právnického štúdia prinaša v číslach: prvom, štvrtom a siedmom z tohto roku »Gazeta sądowa warszawska«. — Stanisław Posner v prvom článku p. tit. »Jak studjować prawo?« doporučuje vydavanie časopisu na právnickej fakulte warsawskej university, ktorý by cestou článkov písaných profesormi odborníkmi poučoval študenta vo zaoberajúce sa hlbšie štúdiom toho ktorého odvetia právnej vedy, ako si ma počínať, aby v najkratšom čase dosiahol toho najväčšieho úspechu v svojich snahách sebävzdelavacích. Časopis taký bol by veľmi užitočný tým, žeby viedol mládež študujúcu priamo k cieľu a zamedzil súčasne škodlivému plytvaniu časom pri hľadaní pravých ciest. V pokračovaní hovorí autor o nutnosti reformy dnešného pr. štúdia a doplnenia polských právnych fakult po vzorom západnom katedrami moderného práva: robotníckeho, pr. o sociálnom poistení a práva hospodárskeho. Ďalšie dva články vyšly z pod péra Konrada Dynowského. V prvom veta s radosťou myšlienku vydavania časopisu, o ktorom písal Posner, avšak nesúhlasí s tým, aby časopis slúžil »k oboznamovaniu mládeže študujúcej so spôsobom jej budúceho zamestnania, s obsahom disciplíny, ktorú má študovať a s jej metodami vedeckymi«, jak si to prijal Posner, lebo dľa jeho názorov, dneš právnikovi je viac potreba znalostí praktických, ako teoretických. Potom polemizujúca ďala poukazuje, na čo sa má brať pri právnom štúdiu najväčší zreteľ. — V svojom druhom článku p. t. »Jak uczyć prawa na wydziale prawnym« zaobera sa podrobnejšie otázkou vyučovania a práva. Zdôrazňuje nedostatky dnešných metod a žiada za úpravu systému štúdia dľa požiadavkov dnešnej doby. V krátkosti dľa jeho myšlienky štúdium maloby byť upraveno nasledovne: Právne vzdelanie ma sa začať od nauky o ústave, potom len sa má pristúpiť k štúdiu práva v užšom smyslu — a až na konci štúdia keď posluchač má už dostatočnú zásobu jasných pojmov, má sa prikróčiť k dejinám práva a k právnej filosofii ako k doplnení celého štúdia. — — ský.

LITERATURA.

La commission des juris consultes de Rio de Janeiro et le droit internationale. Pan Antonio Sanches de Bustamente y Sirven Librairie du Recueil Sirey, Paris, 1928. — Stránek 358 — 8 —. Pokládáme za svoju povinnosť referovať o komentári jedné z nevyjznamených prací mezi-